

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.4.2018
SWD(2018) 93 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Aloite elintarvikeketjun kehittämiseksi (epäterveet kaupan käytännöt)

Oheisasiakirja

ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa

{COM(2018) 173 final} - {SWD(2018) 91 final} - {SWD(2018) 92 final}

Tiivistelmä
Vaikutustenarviointi: aloite elintarvikeketjun kehittämiseksi – epäterveet kaupan käytännöt
A. Toimenpiteen tarve
Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?
Elintarvikeketjun eri toimijoiden neuvotteluvoimassa on eroja, ja heikompiin osapuoliin (esim. viljelijöihin) kohdistuu epäterveitä kaupan käytäntöjä. Epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevat jäsenvaltioiden järjestelmät poikkeavat toisistaan, ja niitä ei ole juurikaan koordinoitu jäsenvaltioiden välillä. Tästä syystä joissakin jäsenvaltioissa toimijoita ei ole suojattu riittävästi, liiketoimintaedellytykset vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen ja valtioiden rajat ylittävässä kaupassa aiheutuu epävarmuutta.
Mitä on tarkoitus saada aikaan?
Epäterveisiin kaupan käytäntöihin puuttuminen edistää tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja mahdollistaa tehokkaat oikeussuojakeinot kyseisten käytäntöjen uhreiksi joutuneille toimijoille. Se edistää osaltaan YMP:n tavoitteita kohtuullisen elintason takaamisesta maataloustoiminnan harjoittajille, heikompien toimijoiden kestokyvyn vahvistamisesta ja elintarvikeketjun toiminnan parantamisesta.
Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla (toissijaisuusperiaate)?
EU:n toiminnalla luodaan yhteiset vähimmäissäännöt, parannetaan suojaa epäterveiltä kaupan käytännöiltä ja vähennetään niiden vaikutuksia koko elintarvikeketjussa. Lisäksi edistetään kohtuullisen elintason takaamista maatalousväestölle (SEUT-sopimuksen 39 artikla) sekä koordinoitua ja hyvien käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden välillä. Ilman EU:n toimintaa tämä olisi vaikeaa.
B. Ratkaisut
Millä vaihtoehdoilla tavoitteet saavutettaisiin? Onko jokin vaihtoehdoista arvioitu parhaaksi?
Vaihtoehdot on jaoteltu yhdenmukaistamisasteen, epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevien kieltojen soveltamisalan, sääntöjen piiriin kuuluvien tuotteiden ja toimijoiden, täytäntöönpanon valvonnan ja jäsenvaltioiden koordinoinnin perusteella. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto: osittain yhdenmukaistetut epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevat säännöt, jotka kattavat maataloustuotteet ja jalostetut tuotteet ja tarjoavat pk-yritysten suojan, täytäntöönpanon valvontaa koskevat vähimmäisvaatimukset ja EU:n tason mekanismin täytäntöönpanon valvomiseksi.
Mitkä ovat sidosryhmien näkemykset? Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?
Useimmat avoimeen julkiseen kuulemiseen vastanneista sidosryhmistä kannattavat voimakkaasti EU:n toimintaa myös täytäntöönpanon valvonnan osalta. (Suuret) vähittäiskauppiat eivät katso, että epäterveitä kaupan käytäntöjä esiintyisi laajasti, ja ne vastustavat EU:n toimenpiteitä.
C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset
Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?
Pienet toimijat hyötyvät epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevan lainsäädännön antamasta suojasta, joka lisää niiden tehokkuutta. Näiden hyötyjen odotetaan tuovan yhteiskunnalle myönteisiä sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Yrityksille sääntöjen noudattamisesta koituvien kustannusten ei odoteta olevan suuria. Sosiaalisten ja ympäristövaikutusten odotetaan olevan neutraaleja tai jopa myönteisiä. Jäsenvaltioiden julkishallinnolle saattaa aiheutua kustannuksia (ks. jäljempänä).

Mitkä ovat pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset?

Pk-yritysten suoja paranisi, ja yleisen kilpailukykyyn odotetaan lisääntyvän.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Suurimmassa osassa jäsenvaltioita on jo käytössä jonkinlaiset epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevat säännöt, joten niille aiheutuu vain vähän hallinnollisia kustannuksia. Muiden jäsenvaltioiden osalta kustannukset olisivat hieman suuremmat, mutta jäsenvaltioiden kokemukset epäterveitä kaupan käytäntöjä koskevasta lainsäädännöstä osoittavat, että täytäntöönpanokustannukset ovat yleensä alhaiset ja olemassa olevat rakenteet voivat kattaa ne.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Toimenpide kattaa myös kolmansien maiden tavarantoimittajat.

Oikeasuhteisuus?

Toimenpide kattaa ainoastaan pk-yritykset, vahingollisimmat epäterveet kaupan käytännöt ja alat, joilla jäsenvaltiot eivät voi saavuttaa tavoitteita yksinään. Odotetut kustannukset ovat hyvin vähäiset. Jäsenvaltiot voivat säilyttää omat järjestelmänsä ja antaa lainsäädäntöä, jonka soveltamisala on laajempi kuin tässä toimintapolitiikassa.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Ad hoc -asiantuntijaryhmä seuraa toimintapolitiikkaa vuosittain jäsenvaltioiden antamien kertomusten perusteella. Kattava uudelleentarkastelu suoritetaan neljän vuoden kuluttua.